

samo o pitanju sportske povijesti, već će svatko tko bude proučavao talijansko-jugoslavenske odnose pronaći zanimljive informacije o političkoj, društvenoj i sportskoj povijesti Julijske krajine toga vremena.

Igor Jovanović

Milenko Trišović, *Odbojka: pogled unatrag 1945. – 2015.*,

Pula: Odbojkaški savez Istarske županije, 2019., 391 str.

Knjiga Milenka Trišovića *Odbojka: pogled unatrag 1945. – 2015.* objavljena je u povodu obilježavanja dvadeset godina Odbojkaškoga saveza Istarske županije i sedamdeset godina odbojkaške igre u Republici Hrvatskoj. Riječ je o monografiji koja kronološki prikazuje povijest odbojkaške igre u Istri i Hrvatskoj, počevši s 1945. godinom pa sve do 2015. Osnovne izvore u prikupljanju podataka za ovu monografiju čine novinska izvješća, a novine kojima se autor u svom istraživanju koristio su *Narodni sport*, *Sportske novosti*, *Glas Istre*, *Novi list*, *La voce del popolo*, *Varaždinske vijesti*, *Karlovački tjednik*, *Sokol-ski glasnik*, *Corriere istriano*, *Priča o odbojkašima* i *Almanah jugoslavenskog sporta*. Monografija se sastoji od šest poglavlja u kojima se nalaze brojne informacije o razvoju odbojke u Istri, kao i ključne informacije o rezultatima i osobama koje su činile i čine taj sport u Istri.

Glavnim poglavljima prethodi nekoliko manjih cjelina, a prva od njih je „Riječ autora“ (9), zatim „Istra“ (11), u kojoj autor daje kratak povijesno-ekonomski prikaz razvoja Istre, u kojem se posebno osvrnuo na osnivanje Društva za tjelesni odgoj Partizan 1951., s kojim počinje organizirani razvoj raznih sportova u Istri, kao i izgradnja objekata, školovanje i usavršavanje kadrova u sportu. Slijedi „Ukratko iz povijesti razvoja odbojkaške igre“ (13–14) gdje se, kako se iz samoga naslova da naslutiti, prikazuje povijesni razvoj odbojke u svijetu od 1895., kada je igra osmišljena. Nadalje čitamo povijesni prikaz početaka odbojkaške igre u Hrvatskoj i Jugoslaviji (15–18), čime završava uvodni dio monografije.

Prvo poglavlje, „Odbojka u istarskim gradovima i općinama“ (19–112), prikazuje razvoj odbojkaških klubova u Istri kroz sedamnaest gradova i općina – Bale, Buje, Buzet, Fažana, Funtana, Labin, Marčana, Novigrad, Pazin, Poreč, Pula, Rovinj, Sveti Lovreč, Tar – Vabriga, Tinjan – Sveti Petar

u Šumi, Umag i Vodnjan. Autor daje uvid u svaki odbojkaški klub u tim gradovima/općinama. Navedeni su i svi predsjednici klubova, kao i treneri, te najznačajniji rezultati, najbolje igračice različitih prvenstava, ali i problemi s kojima su se pojedini klubovi suočavali. Gotovo svaki klub popraćen je i fotografijama igračica i igrača.

„Službena natjecanja 1945. – 2015.“ (113-290) kronološki prati natjecanja u ženskoj i muškoj odbojci od 1945., kada FD Akademikar nastupa na Prvom prvenstvu Federalne Države Hrvatske – riječ je o ženskom i muškom timu, a oba su nastupala i na prvom prvenstvu federalne Jugoslavije, gdje su predstavljala Hrvatsku. Bila je to godina kada se sportom željelo zaboraviti ratna stradanja te su i iduće godine bile obilježene „fiskulturom“ – tečajevima za trenere te utemeljenjem odbojkaške hrvatske lige 1948. Za istarski poluotok od posebne je važnosti 1955. godina, kada se formira Prva istarska odbojkaška liga. Već iduće godine juniorke Rovinja bile su viceprvakinje Hrvatske. U Puli je 1960. osnovan odbojkaški podsavez za Istru, a u šezdesetim godinama najviše su se proslavile odbojkašice Poreča, koje su unatoč ekonomskoj krizi i štednjama koje su zahvatile odbojkaški sport bile najbolje u Istri. Dominacija Porečanki nastavlja se i sredinom sedamdesetih, a u sezoni 1986./1987. postaju prvakinje SR Hrvatske. U idućoj sezoni prvakinje Hrvatske bile su odbojkašice Pule, ojačane najboljim igračicama ugašenoga Odbojkaškog kluba Marčana. Pulske odbojkašice svoj niz nastavlja i 1989.

Zbog društveno-ekonomskih okolnosti s početka 1990-ih – ekonomske krize i nadolazećega rata – Hrvatski odbojkaški savez odlučio je da ujesen 1991. neće započeti s odbojkaškim natjecanjima pa natjecanja započinju u narednoj sezoni. Unatoč problemima, hrvatska ženska odbojkaška kadetska reprezentacija bila je među najboljima na europskim kadetskim prvenstvima te je u siječnju 1997. izborila treće mjesto, a čak je šest Puljanki činilo sastav reprezentacije. Početkom 2000-ih pojedine igračice iz istarskih klubova i dalje igraju za hrvatsku reprezentaciju.

Međutim, u prvom desetljeću 21. stoljeća istarski muški i ženski klubovi počinju slabjeti te je u Istri aktivno svega nekoliko klubova – OTP banka Pula, ponovno osnovana Marčana, Veli Vrh, Vodnjan i Istracommerce iz Pazina. Ubrzo su se ponovno na ljestvici počele uzdizati i odbojkašice Poreča, koje rezultatski vrhunac postižu u sezoni 2014./2015., kada postaju državne prvakinje. Drugo poglavlje je bogato tabličnim priložima te popi-

sima pobjednika seniorskih prvenstava Istre 1955. – 2015., seniorskih prvenstava primorsko-istarske regije 1951. – 1991., seniorskih prvenstava SR Hrvatske 1945. – 1991., seniorskih prvenstava SFRJ 1945. – 1991., juniorskih prvenstava SRH 1948. – 1991., juniorskih prvenstava SFRJ 1948. – 1991., seniorskih prvenstava Hrvatske 1992. – 2015., prvenstava II. hrvatske lige – zapad 1992. – 2015., juniorskih prvenstava Hrvatske 1992. – 2015., kadetskih prvenstava SRH 1979. – 1991., kadetskih prvenstava SFRJ 1988. – 1991., kadetskih prvenstava Hrvatske 1992. – 2015. i pionirskih prvenstava SRH 1964. – 1991. Naveden je i popis mladekadetskih prvenstava Republike Hrvatske, trenera Odbojkaškoga saveza Istarske županije 2015. – 2016. i istarskih odbojkaških sudaca 1945. – 2015.

Poglavlje „Kup natjecanja“ (291-320) kronološkim redom daje informacije o rezultatima istarskih klubova u saveznim kup-natjecanjima: Kupu Jugoslavije, Hrvatskom kupu i Kupu Istre.

Četvrto poglavlje, „Turniri i istarske selekcije“ (321-345), prati turnire na Istarskome poluotoku kroz tri različita kupa – Kup prijateljstva, Kup Umaga (Sveti Pelegrin) i Novi kup prijateljstva. Uza svaki turnir navedena su imena igračica te je priložena i zajednička fotografija klubova. Poglavlje završava opisom odbojkaških kampova u Istri.

„Reprezentativci“ (347-369) je cjelina u kojoj su dane biografije članova republičkih i nacionalnih reprezentacija koji su rođeni u Istri. Poglavlje bilježi ukupno osamdeset biografija te je popraćeno „fotoalbumom“ hrvatske odbojkaške reprezentacije.

Posljednje poglavlje „Tko je tko u istarskoj odbojci“ (371-391) posvećeno je odbojkaškim djelatnicima, trenerima i sucima. Riječ je o osobama s višegodišnjim radom u odbojkaškom sportu te osobama koje su važne za nastanak odbojke u Istri

Monografija *Odbojka: pogled unatrag 1945. – 2015.* dala je velik prinos istraživanju povijesti toga sporta u Istri, ali i Hrvatskoj. Ipak, riječ je o sportu o kojem se još uvijek piše nedovoljno, stoga ovakvo istraživanje daje nove spoznaje o nastanku i razvoju odbojke u Istri. Povrh toga, monografija služi kao poticaj u istraživanju odbojkaške povijesti u Hrvatskoj, ali i šire.

Igor Jovanović